

**ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА АКАДЕМІЯ ІВАНА ЗОЛОТОУСТОГО»**

Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Релігія і культура

Освітньо-професійна програма «Богослов'я»

Спеціальність 041 Богослов'я

Галузь знань 04 Богослов'я

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Затверджено на засіданні кафедри соціально-
гуманітарних дисциплін,
Протокол № 2 від 22 вересня 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Програмні компетентності
5. Програмні результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Релігія і культура
Рівень вищої освіти	бакалавр
Викладач (-і)	Білоус Олег Михайлович – кандидат політичних наук, доцент
Контактний телефон викладача	+380506731062
Е-mail викладача	bilous10@ukr.net
Формат дисципліни	1. Цикл загальної підготовки 1. 1. Блок обов'язкових дисциплін
Обсяг дисципліни	90 год. 3 кредити ECTS 30 лекцій, 30 практичних, 4 індивідуальна робота з студентами, 26 самостійна робота студентів
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://ifaiz.edu.ua/novyny/960-sylabusy-kshd-bak.html
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді кафедри. Також можливі консультації шляхом використання інших комунікаційних технологій (ZOOM, Google meet, Viber, email тощо)
2. Анотація до курсу	
<p>Програма курсу спрямована на формування системного мислення, поглиблення знань, умінь і навичок з релігії і культурології.</p> <p>Програма включає відомості, що поглиблюють і доповнюють зміст навчальних предметів з релігієзнавства і культурології.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p><i>Мета викладання дисципліни:</i> студент повинен засвоїти весь матеріал з курсу при допомозі поданих викладачем методичних рекомендацій, підготовлених семінарських занять, самостійної роботи, індивідуальної роботи, колоквиумів. Засвоїти важливі проблеми з релігії і культурології, вміти застосовувати набуті знання у практичній діяльності.</p> <p><i>Завдання:</i> ознайомити студентів з основами взаємовідносин релігії і культури та основними поняттями, термінами і визначеннями, а також розглянути історико-релігійні аспекти формування культури.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен <i>знати</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> – історію зародження і розвитку релігієзнавчих і культурологічних вчень; – концептуальні підходи і методи аналізу процесів у галузі релігії і культури; – основні концепції, теорії та закономірності релігійного і культурного цивілізаційного процесу; – специфіки релігієзнавчої і культурологічної методики, прикладного аналізу діяльності внутрішньорелігійних і внутрішньокультурологічних процесів, культурно-релігійних відносин, культурно-суспільних явищ і процесів у сфері цивілізаційного розвитку; 	

– робити обґрунтовані висновки щодо стану релігієзнавчих і культурологічних явищ і процесів, оцінювати їх фактори та наслідки, а також перспективи;

– сучасні підходи до прогнозування подій, явищ з використанням наявних методів і методик наукового знання;

вміти:

– застосовувати на практиці набуті знання з релігієзнавства і культурології;

– орієнтуватися в процесах розвитку релігієзнавчо-культурологічних явищ;

– аналізувати релігієзнавчо-культурологічні процеси;

– визначати специфічні риси системи знань в галузі релігії і культурології;

– обґрунтовувати перспективні напрями модернізації відносин в системі культура-релігія, виявляти інноваційні зміни у їх розвитку;

– оцінювати дієвість сучасного механізму забезпечення інноваційності у релігієзнавчо-культурологічній сфері.

4. Програмні компетентності

Інтегральна компетентність.

ІК-1 Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що потребують інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання християнської етики та суспільствознавчих предметів у навчальних закладах середньої освіти та у процесі навчання за спеціальністю, що передбачає застосування теорій та методів професійно спрямованих наук і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності.

ЗК-4 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел з використанням інформаційних та комунікаційних технологій.

Фахові компетентності.

ФК-1 Критичне усвідомлення історичної, соціальної та культурної значущості богословських традицій.

ФК-3 Критичне розуміння форм і видів взаємодій між богословськими традиціями та суспільством в історичному і сучасному контексті.

ФК-4 Розуміння взаємодії та взаємозв'язків історичного і соціокультурних контекстів з богословськими традиціями.

ФК-6 Здатність застосовувати богословські знання в професійному та суспільному житті відповідно до морально-етичних засад і принципів.

ФК-12 Здатність застосовувати богословські знання в експертній та консультативній діяльності.

5. Програмні результати навчання

ПРН-2 Розширене пояснення та критичне осмислення основних теорій, доктрин, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності у галузі богослов'я.

ПРН-3 Розуміти сутність і продемонструвати розуміння «богослов'я» як освітньої, наукової та практичної дисципліни в історичному і сучасному контексті.

ПРН-13 Знання спектру релігійних моделей виховання особистості та розбудови суспільства. Знання з вітчизняної та світової історії і культури, політології, соціології, психології, педагогіки, уміння їх використовувати в професійній та соціальній діяльності.

ПРН-14 Розв'язувати складні завдання й проблеми у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів у галузі богослов'я.

ПРН-15 Аналізувати основні етапи історії, оперувати загальними і спеціальними джерелами богословської традиції. Встановлювати взаємозв'язки між конкретними богословськими традиціями і сучасною культурою.

ПРН-17 З'ясувати роль, вплив та значення історичного, соціальнополітичного, мовно-культурного контексту на формування основних богословських доктрин і практик

ПРН-21 Уміння надавати експертну оцінку релігійним процесам в Україні та світі.

ПРН-22 Доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід у галузі богослов'я у процесі професійної діяльності.

ПРН-23 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію в галузі богослов'я, оперувати сучасними інформаційними та комунікаційними технологіями.

ПРН-27 Здатність сприяти релігійній безпеці України та її позитивному іміджу в контексті світових комунікацій.

ПРН-30 Демонструвати розуміння впливу богослов'я на життя індивідуума і суспільства. Вміння усвідомлено та з повагою ставитися до цінності іншої особи, її світогляду та системи пріоритетів у спектрі релігійно-культурних норм поведінки.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30
семінарські заняття / практичні /	30
індивідуальна робота	4
самостійна робота	26

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	041 «Богослов'я»	4	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Лекції	Семінарські заняття	Індивідуальна робота	Самостійна робота
<p align="center">Тема 1. Феномен релігії в контексті культури</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і завдання дисципліни «Культура і релігія» 2. Виникнення культури і релігії 3. Еволюція трактувань феномену культури 4. Філософські трактування релігії 5. Релігія як соціокультурний феномен. Її соціокультурні функції 	6	4	0,3	4
<p align="center">Тема 2. Культура і релігія в історії світової цивілізації</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія культури як утілення релігійно-моральної ідеї 2. Культура і релігія як відображення людської природи 3. Антропологічні підстави релігії та культури 4. Типологія релігій 	4	6	0,3	4
<p align="center">Тема 3. Буддизм як психокультура</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історична постать Будди 2. Вчення Будди 3. Світоглядні особливості основних напрямів буддизму 4. Буддизм у китайській та японській культурі 5. Ламаїзм як напрям буддизму 6. Вплив буддизму на культуру 	4	4	0,3	2
<p align="center">Тема 4. Християнство у світовій культурі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Культура християнства як уцерковлення культури еллінізму 2. Біблія як Святе Письмо і культурна пам'ятка 3. Загальнокультурний і загальнолюдський сенс моральнісних ідей християнства 4. Становлення церкви і святих таїнств 5. Еволюція християнських сакральних ідей і їх вплив на загальну культуру 	4	4	0,3	4

6. Основні напрями християнства та їх культурні особливості				
Тема 5. Іслам як культура правил 1. Пророк Аллаха Мухаммад 2. Коран і Суна — джерела віровчення та пам'ятки культури 3. Ісламський світогляд як спосіб життя 4. Основні напрями ісламу	4	4	0,3	4
Тема 6. Культурні особливості національних релігій 1. Іудаїзм 2. Етнонаціональні релігії Індії 2.1. Індуїзм 2.2. Джайнізм 2.3. Сикхізм 3. Національні релігії Далекого Сходу 3.1. Конфуціанство 3.2. Даосизм 3.3. Синтоїзм	4	4	0,3	4
Тема 7. Релігія і мистецтво 1. Процес відокремлення мистецтва від релігії 2. Мистецтво буддійської культури 3. Вплив християнства на мистецтво 4. Мистецтво ісламу 5. Взаємодія релігії і культури в сучасну епоху	4	4	0,2	4
Загальна кількість годин	30	30	4	26
7. Система оцінювання курсу				
Загальна система оцінювання курсу	<p>Оцінювання з дисципліни проводиться з метою перевірки знань і вмінь студентів, виявлення якості засвоєних компетентцій, формування рейтингу успішності. Оцінювання результатів навчання відбувається на принципах систематичності, об'єктивності та прозорості.</p> <p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах Приватного закладу вищої освіти «Івано-Франківська академія Івана Золотоустого». Оцінювання результатів навчання відбувається згідно «Положення про освітній процес», розміщеного на сайті академії: http://ifaiz.edu.ua/images/pdf/Polozhennia/Polozhennia-pro-osvit-proces-2020.pdf.</p> <p>Семестровий (підсумковий) контроль з дисципліни «Політологія і соціологія» проводиться у формі заліку. Залік передбачений в кінці сьомого семестру. Навчання оцінюється за 100 бальною</p>			

	шкалою, згідно «Положення про освітній процес», розміщеного на сайті академії: http://ifaiz.edu.ua/images/pdf/Polozhennia/Polozhennia-pro-osvit-proces-2020.pdf .
Вимоги до письмової роботи	Оцінювання результатів навчання з дисципліни передбачає поточне оцінювання на семінарських заняттях, виконання студентами самостійної роботи та складання іспиту.
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена згідно «Положення про контроль та систему оцінювання результатів навчання студентів у Академії», розміщеного на сайті академії: http://ifaiz.edu.ua/pro-nas/ofitsiini-dokumenty.html .
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Належне виконання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) усних відповідей на семінарських заняттях; 2) тестової роботи № 1 3) тестової роботи № 2 4) контрольної роботи <p>Виконання цих завдань передбачає якісну пошукову працю, творчий підхід до оформлення студентом тієї чи іншої індивідуальної роботи.</p> <p>Студент допускається до підсумкового контролю за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору 26 і більше балів.</p> <p>Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента.</p>

8. Політика курсу

Письмові роботи:

Планується виконання студентами письмових робіт: письмових тестових завдань, письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях, письмової екзаменаційної роботи тощо.

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається «Положення про виявлення і запобігання академічному плагіату в Академії» розміщеного на сайті академії:

<http://ifaiz.edu.ua/images/pdf/Polozhennia/Polozhennia-antyplahiat-2019.pdf>

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські заняття курсу.

Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента.

9. Рекомендована література

Джерело: Цветков О. П. Культура і релігія. Навчальний посібник. "Академвидав", 2011, 192 с.

Загальна рекомендована література

- Абрамович С. Релігієзнавство [Текст]: підручник .-К.:Дакор,2006 .-512 с.
- Абрамович Семен, Чікарькова М. Культурологія [Текст]: підручник .-4-те вид., переробл. і доп.-К.:ВД Кондор,2018 .-452 с.
- Академічне релігієзнавство [Текст]: підручник/за ред. А. Колодного .-К.:Світ Знань,2000 .-862 с.
- Антофійчук Володимир Іванович. Культурологія. Термінологічний словник [Текст]: навч. посіб.- 2-е вид., випр. і доп.-Чернівці:Книги-XXI,2007 .-160 с.
- Багацький В. В., Кормич Л. І. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ століття [Текст]:навчальний посібник .-2-ге вид., перероб. і доп. Рек. МОН .-К.:Кондор,2007 .-304 с.
- Бокань В. Культурологія [Текст] : навч. посіб.-Рек. МОН .-К.:МАУП,2000 .-136 с.
- Борисова З. О. Основи релігієзнавства [Текст]:навч. - метод. пос.-К.:ЦНЛ,2006 .-288 с.
- Гальчинський А.С. Економічна методологія. Логіка мовлення: курс лекцій. - К., 2010.
- Гатальська С.М. Філософія культури. - К., 2005.
- Гіптерс Зінаїда Василівна. Культурологічний словник-довідник.-К.:ВД "Професіонал",2006 .-328 с.
- Гончарук Тетяна Вікторівна. Культурологія: Навч.посібник.-Тернопіль:Карт-бланш,2004 .-213 с.
- Докаш В. І. Загальне релігієзнавство [Текст]:навч. пос.-2-ге вид.,доопрацьов., доп., Рек. МОН .-Чернівці:Наші книги,2012 .-784 с.
- Душевна релігія: священне писання, традиційний устрій, моральний закон і богословська наука релігійної віри в найвищу цінність людини [Текст]/Упоряд. Ю.Шеляженко .-К.:Вид. Шеляженко Ю. В.,2015 .-124 с.
- Іваненко Васильович Іваненко, Кривчик Г. Г. Історія української культури [Текст]:навч. посібник .-Дніпропетровськ:РВВ ДНУ,2010 .-98 с.
- Історія писемності, священних книг і віроповчальних текстів [Текст]: навч. посібник і хрестоматія у двох томах/В. І. Лубський, А. Є. Харьковщенко, Т. Г. Горбаченко, М. В. Лубська.Т.1 .-К.:ЦУЛ,2014 .-448 с.
- Історія писемності, священних книг і віроповчальних текстів [Текст]: навч. посібник і хрестоматія у двох томах/В. І. Лубський, Є. А. Харьковщенко, Т. Г. Горбаченко, М. В. Лубська.Т.2 .-К.:ЦУЛ,2014 .-336 с.

Історія світової культури [Текст]:навч. посібник/гол. ред. С. В. Головка .-К.:Либідь,1994 .-318 с.

Історія світової культури [Текст]:навч. посібник/керівник авт. колективу Л. Т. Левчук .-3-те вид., перероб. і доп.; Рек.МОН .-К.:ЦУЛ,2017 .-400 с.

Історія світової та української культури [Текст]:підручник/В. А. Греченко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко .-К.:Літера ЛТД,2010 .-480 с.

Історія української культури [Текст]:навч. посібник/за ред. проф. В. П. Мельника, проф. М. В. Кашуби, проф. А. В. Яртися .-Львів:ЛНУ ім. І.Франка,2012 .-482 с.

Калінін Юрій Анатолійович, Харьковщенко Є.А. Релігієзнавство [Текст] : підручник/Рек МОН .-6-е вид.-К.:Наукова думка,2002 .-352 с.

Кислюк К. В. Релігієзнавство [Текст]: конспект лекцій .-Рек. МОН .-К.:Кондор,2010 .-224 с.

Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура. Навчальний посібник. -3-те видання. - К., 2010.

Культура українського народу: Навч. посібник/Ред. Герейло С.О.-К.:Либідь,1994 .-272 с.

Культурологія [Текст]: навч. посіб. /Гриценко Т.Б.,Гриценко С.П.,Кондратюк А.Ю. та ін; за ред. Т.Б.Гриценко. - 2-ге вид.-К.:ЦУЛ,2009 .-392 с.

Культурологія [Текст]: навч. посіб./за заг. ред. проф. В.М.Пічі .-Рек. МОН; 3-те вид.,перероб. і доп.-Львів:Магнолія 2006,2009 .-375 с.

Культурологія [Текст]: навч. посібник/Під ред. А.Г. Баканурського .-2-е вид.-К.:Професіонал,2005 .-208 с.

Культурологія [Текст]: навч.посібник / за ред. М.М.Стрішенця .-Тернопіль:Астон,2004 .-148 с.

Культурологія [Текст]: навч.посібник /упор. О.І.Погорілий.- 2-ге вид.-К.:КМ Академія,2005 .-320 с.

Культурологія [Текст]: навчальний посібник./за ред.Гриценко Т.Б.-3-те вид.Рек.МОН .-К.:ЦУЛ,2011 .-392 с.

Культурологія [Текст]: підручник для студентів ВНЗ/кол. авторів; за ред. А. Є. Конверського .-Рек. МОН .-Харків:Фоліо,2013 .-863 с.

Культурологія [Текст]:навч. посібник/за заг. ред. Н.М.Юрчак .-2-ге вид., доп.-Тернопіль: Астон,2008 .-200 с.

Культурологія: теорія та історія культури [Текст]:навч. посібник/за ред. І. І. Тюрменко, О. Д. Горбула .-К.:Центр навчальної літератури,2004 .-368 с.

Культурологія: теорія та історія культури [Текст]:навч. посібник/за ред. І. І. Тюрменко .-3-те вид., перероб. та доп., Рек. МОН .-К.:ЦУЛ,2010 .-370 с.

Культурологія: українська та зарубіжна культура [Текст]: навч.посібник/за ред. М.М.Заковича .-5-е вид., стер., Рек. МОН .-К.:Знання,2010 .-589 с.

Левчук Л.Т., Гриценко В.С. Історія світової культури. - К., 2003.

Лекції з історії світової культури/Від.ред. Юрчак Н.М.-Тернопіль:Вид-во "Астон",1999 .-116 с.

Лекції з історії світової та вітчизняної культури [Текст]:навч. посібник/за ред. А. Яртися, В. Мельника .-2-ге вид., перероб. і доп.; Рек. МОН .-Львів: Світ,2005 .-568 с.

Лозко Галина Сергіївна. Боги і народи. Етносоціальний вимір [Текст]: курс релігієзнавства.-Тернопіль:Мандрівець,2015.-624 с.

Лубський В.І., Теремко В.І., Лубська М.В. Релігієзнавство [Текст]: підручник.-Рек. МОН; 3-тє вид., стереотип.-К.:Академвидав,2011.-464 с.

Основи культурології [Текст]: навч. посіб./за ред. Л.О. Сандюк та Н.В. Щубелки.-Рек. МОН.-К.:ЦУЛ,2012.-400 с.

Основи художньої культури: Теорія та історія світової художньої культури [Текст]:навч. посібник/за ред В. О. Лозового, Л. В. Анучиної,Ч. 1.-Харків:Вид-во Основа,1997.-320 с.

Пальм Н.Д. Культурологія. Навчальний посібник / Н.Д. Пальм, Т.Є. Гетало, Д.Ю. Михайличенко, Ю.І. Потоцька. - Харків, 2008.

Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Погорілий Д.Є. Кредитно-модульний курс культурології. Навчальний посібник. - К., 2006.

Релігієзнавство [Текст] : навч. посібник/за ред. С. А. Бублика.-Стер. вид.-К.:Юрінком Інтер,2000.-496 с.

Релігієзнавство [Текст]: навч. посіб./авт. В. В. Дячок, Ю. С. Земський, В. В. Чупира, В.І. Яременко.-Рек. МОН.-Львів:Новий Світ-2000,2007.-236 с.

Релігієзнавство [Текст]: підручник/за ред. В. І. Лубського.-Рек. МОН.-К.:ЦУЛ,2010.-448 с.

Релігієзнавство [Текст]:підручник/за ред. М. М. Заковича.-К.:Вища школа,2000.-350 с.

Світова художня культура. Від первісного суспільства до початку середньовіччя [Текст]:навч. посібник/О.П.Щолокова, С.В.Шип, О.Л.Шевнюк, О.М.Семашко.-К.:Вид-во Вища школа,2004.-175 с.

Смольков О. А., Дещинський Ю. Л. Релігієзнавство [Текст]: навч. посібник.-2-ге вид.,стереотип. Рек. МОН.-Львів:Магнолія, 2013.-232 с.

Теорія та історія світової і вітчизняної культури [Текст]:підручник/ред. Н. Я. Горбач, С. Д. Гелей, З. П. Росінська.-Львів:Каменярь,1992.-166 с.

Теорія та історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій [Текст]:навч. посібник/авт. А. К. Бичко та ін.-К.:Либідь,1992.-392 с.

Харьковщенко Є. А. Релігієзнавство [Текст] : підручник.-Рек. МОН.-К.:Наукова думка,2007.-380 с.

Ходькова Л. П. Релігієзнавство [Текст]:навч. посібник.-Львів:Афіша,2000.-312 с.

Художня культура світу:Навч. посіб./За ред. Н.Є.Миропольської.-К.:Вища школа,2003.-191 с.

Черній А. М. Релігієзнавство [Текст]:навчальний посібник.-Рек. МОН.-К.:Академвидав,2005.-352 с.

Чорненький Ярослав Ярославович. Релігієзнавство: теоретико-практичний курс [Текст]: навч. посібник.-Рек. МОН.-К.:ВД"Професіонал",2005.-544 с.

Шевнюк О.Л. Культурологія. - К., 2004.

Шендрик А.И. Теория культуры: Учебное пособие для вузов. - М., 2002.

Шугаєва Л. М. Релігії світу [Текст]:навч. пос.-К.:Академвидав,2011.-256 с.

Яроцький П. Л. Релігієзнавство (Сучасні релігійні процеси у світі й Україні) [Текст]:підручник.-К.:Кондор,2013.-442 с.

Яртись Анатолій Васильович, Васьків А. Ю. Релігієзнавство [Текст]:
навч. посіб.-Рек. МОН; 2-ге вид.,стер.-К.:Знання,2011 .-423 с.

Також можна використовувати інші джерела за бажанням студента.

Викладач _____ доц. О.М. Білоус